

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.015.04.2015
P/15/077

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/15/077 – Praktyki i staże w urzędach administracji publicznej.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Od 1 stycznia 2013 r. do zakończenia kontroli.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Krzysztof Kopeć, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97133 z dnia 30 września 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Uniwersytet Technologiczno - Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu ¹ (dalej: UTH lub uczelnia), ul. Malczewskiego 29, 26-600 Radom.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Prof. dr hab. inż. Zbigniew Łukasik, Rektor UTH. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

W latach akademickich 2013/2014 i 2014/2015 na UTH stworzono odpowiednie warunki organizacyjno-administracyjne do odbywania studenckich praktyk zawodowych, w tym realizowanych w urzędach administracji publicznej. Praktyki studenckie realizowano w oparciu o obowiązujące na uczelni zasady określone w zarządzeniu Rektora z 2 czerwca 2006 r.³ (dalej: zasady organizacji praktyk studenckich) oraz wewnętrznych procedurach dotyczących organizacji praktyk, przyjętych na poszczególnych wydziałach.

Na wydziałach uczelni wyznaczono opiekunów praktyk odpowiadających za ich organizację i nadzór dydaktyczno – wychowawczy. Nadzór ten miał głównie charakter organizacyjno-administracyjny i ograniczał się do dwukrotnego kontaktu ze studentami, tj. w trakcie spotkań informacyjnych organizowanych przed rozpoczęciem praktyki oraz przy zaliczaniu praktyki na podstawie sprawozdań i zaświadczeń przedkładanych przez studentów.

Studentom zapewniono dostęp do informacji o zasadach organizacji i realizacji praktyk, prowadzono działania związane z ich monitorowaniem i ewaluacją. Praktyki realizowane były na podstawie porozumień zawartych przez uczelnię z organizatorami praktyk, określającymi prawa i obowiązki stron. W przypadku każdego z kierunku studiów opracowane zostały ramowe programy praktyk. W ocenie Izby stosowanie zindywidualizowanych programów praktyk, uwzględniających specyficzne uwarunkowania organizatorów oraz zainteresowania i plany zawodowe studenta miałyby pozytywny wpływ na jakość realizowanych praktyk.

Stworzenie odpowiednich warunków organizacyjnych nie zapewniło jednak w niektórych z analizowanych przypadków odpowiedniego poziomu realizowanej praktyki, o czym świadczą

¹ W dniu 11 września 2012 roku, na mocy ustawy z dnia 27 lipca 2012 roku o nadaniu Politechnice Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego nazwy Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu (Dz. U. z 2012 r. poz. 969), Politechnika Radomska została przekształcona w Uniwersytet Technologiczno - Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

³ Zarządzenie R-5/2006 Rektora Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 2 czerwca 2006 r. w sprawie zasad organizacji studenckich praktyk zawodowych i pedagogicznych w Politechnice Radomskiej. Tekst jednolity zasad organizacji studenckich praktyk zawodowych i pedagogicznych w Politechnice Radomskiej został wprowadzony aneksem nr 4 z dnia 29 stycznia 2010 r. do zarządzenia R-5/2006 z dnia 2 czerwca 2006 r.

stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości. Polegały one na nieprzekazaniu organizatorowi praktyk jej programu w 21 z 50 objętych badaniem praktyk odbywanych przez studentów Wydziału Ekonomicznego i Wydziału Informatyki i Matematyki, a także na realizacji dwóch praktyk w jednostkach, które nie dawały możliwości realizacji wymogów ramowego programu praktyk.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki odbywania praktyk

Opis stanu
faktycznego

W objętych badaniem latach akademickich 2013/2014 oraz 2014/2015 na uczelni funkcjonowało osiem wydziałów: Ekonomiczny; Mechaniczny; Transportu i Elektrotechniki; Sztuki; Informatyki i Matematyki; Materiałoznawstwa Technologii i Wzornictwa; Nauk o Zdrowiu i Kultury Fizycznej, Filologiczno-Pedagogiczny, na których kształciło się łącznie 7.519 studentów w roku akademickim 2013/2014 oraz 6.895 studentów w roku akademickim 2014/2015.

W kontrolowanym okresie praktyki studenckie w administracji publicznej odbyło łącznie 197 studentów ww. wydziałów UTH (37 studentów w roku akademickim 2013/2014 oraz 160 w roku akademickim 2014/2015), co stanowiło odpowiednio 1,5% i 5,6% studentów UTH realizujących praktyki w roku akademickim 2013/2014 (2.401) i 2014/2015 (2.875) oraz 0,5% i 2,3% ogólnej liczby studentów studiujących na UTH w roku akademickim 2013/2014 oraz 2014/2015. Największą liczbę praktyk w administracji publicznej w kontrolowanym okresie odbyli studenci Wydziału Ekonomicznego – 153⁴ oraz Wydziału Informatyki i Matematyki – 11⁵.

Szczegółowymi badaniami objęto sposób realizacji studenckich praktyk zawodowych w latach akademickich 2013/2014 oraz 2014/2015 na dwóch ww. wydziałach uczelni z najwyższym odsetkiem praktyk studenckich zrealizowanych w administracji publicznej. Badaniami nie obejmowano praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

(dowód: akta kontroli str. 129-131)

Stosownie do wymogów § 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2014 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach⁶, w regulaminie studiów⁷, określono ogólny sposób i tryb odbywania studenckich praktyk zawodowych. Zgodnie z postanowieniami regulaminu w tym zakresie, studenci UTH zostali zobowiązani do odbycia praktyk przewidzianych w programie studiów, przy czym zaznaczono, że wymiar, zasady i formy odbywania praktyk, liczbę punktów ECTS, a także sposób weryfikowania efektów kształcenia osiągniętych przez studenta w wyniku odbycia praktyki i warunki zaliczania praktyk określają szczegółowe programy kierunków studiów.

(dowód: akta kontroli str. 4-36)

Określony w zasadach organizacji praktyk studenckich schemat organizacji i realizacji studenckich praktyk zawodowych na uczelni nie przewidywał powołania ogólnouczelnianej jednostki, która koordynowałaby realizację zadań w tym zakresie. Sposób realizacji praktyk w ramach poszczególnych wydziałów UTH doprecyzowany został natomiast

⁴ Liczba praktyk w administracji publicznej wyniosła 28 w roku akademickim 2013/2014 oraz 125 w roku akademickim 2014/2015.

⁵ Liczba praktyk w administracji publicznej wyniosła osiem praktyk w administracji publicznej w roku akademickim 2013/2014 oraz trzy w roku akademickim 2014/2015.

⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 1302.

⁷ W kontrolowanym okresie na uczelni obowiązywał regulamin studiów w Politechnice Radomskiej uchwalony przez Senat Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego uchwałą nr 000-6/1/2012 z dnia 26 kwietnia 2012 r. (zmieniony uchwałą nr 000-3/5/2013 z 25 kwietnia 2013 r.) oraz regulamin studiów w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu przyjęty uchwałą Senatu Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu nr 000-4/3/2015 z 14 kwietnia 2015 r.

w obowiązujących na poszczególnych wydziałach uczelni regulaminach praktyk studenckich⁸, zawierających m.in. ramowe programy praktyk.

(dowód: akta kontroli str.37-80)

Zgodnie z zapisami programów studiów na kierunkach prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym oraz Wydziale Informatyki i Matematyki czas trwania praktyk w trakcie studiów wynosił 120 godzin. Praktyki nie były dzielone na moduły. Odmienne uregulowania w zakresie czasu trwania praktyk obowiązywały na kierunku prawo w działalności gospodarczej. Studenci tego kierunku w ciągu całego okresu kształcenia na studiach pierwszego stopnia zobowiązani byli do odbycia co najmniej 640 godzin praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 276-277)

Opiekunowie praktyk na UTH powoływani byli przez Rektora na wniosek dziekana. Do ich obowiązków należało m.in.:

- zapoznanie studentów z zasadami, organizacją i programem praktyk,
- określenie terminów rozliczenia się z praktyk i sposobu ich zaliczenia,
- przygotowanie dokumentów związanych z organizacją praktyk, w tym porozumień między uczelnią a zakładem pracy, skierowań itp.

Z tytułu pełnienia swoich obowiązków opiekunowie otrzymywali wynagrodzenie na zasadach i w wysokości określonej zarządzeniem R-70/2013 Rektora UTH z dnia 16 października 2013 r. w sprawie wynagrodzenia przyznawanego nauczycielom akademickim z tytułu pełnienia obowiązków opiekuna studenckich praktyk zawodowych. Zgodnie z zasadami określonymi w ww. zarządzeniu nauczycielowi akademickiemu, z tytułu sprawowania opieki nad studenckimi praktykami zawodowymi, przysługiwało jednorazowo w danym roku akademickim dodatkowe wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia uzależniona była od liczby studentów i wynosiła z tytułu opieki nad studentami odbywającymi praktyki inne niż przygotowujące studentów do zawodu nauczyciela:

- 30% minimalnego wynagrodzenia asystenta, za opiekę nad grupą studentów od 30 do 100 osób,
- 50% minimalnego wynagrodzenia asystenta, za opiekę nad grupą powyżej 100 osób.

W kontrolowanym okresie wysokość dodatkowego wynagrodzenia z tytułu opieki nad studenckimi praktykami zawodowymi otrzymana przez opiekunów pełniących tą funkcję na objętych badaniem wydziałach wynosiła od 673,50 zł do 1.122,50 zł.

(dowód: akta kontroli str. 132-135)

Opiekunowie praktyk studenckich na Wydziale Informatyki i Matematyki oraz Wydziale Ekonomicznym w latach akademickich 2013/2014 oraz 2014/2015 sprawowali opiekę nad następującą liczbą studentów odbywających praktyki:

- A. B. (55 w roku akademickim 2013/2014 oraz 75 w roku akademickim 2014/2015),
- J. C. (169 w roku akademickim 2013/2014 oraz 66 w roku akademickim 2014/2015),
- R. L. (81 w roku akademickim 2014/2015),

⁸ Uchwała nr 8/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia procedury dotyczącej organizacji studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym, Uchwała nr VI/10/04/2014 Rady Wydziału Filologiczno-Pedagogicznego z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia procedury dotyczącej organizacji studenckich praktyk na Wydziale Filologiczno-Pedagogicznym, Uchwała nr 26/2014 Rady Wydziału Informatyki i Matematyki z 16 października 2014 r. w sprawie uchwalenia procedur wydziałowych dotyczących jakości kształcenia na Wydziale Informatyki i Matematyki, Uchwała nr VIII/13/03/2015 Rady Wydziału Transportu i Elektrotechniki z 13 marca 2015 r. w sprawie przyjęcia procedury dotyczącej organizacji praktyk zawodowych na Wydziale Transportu i Elektrotechniki, Uchwała nr VII/07/2015 Rady Wydziału Mechanicznego z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie zatwierdzenia zasad realizacji studenckich praktyk zawodowych, Uchwała nr 15/2015/RW Rady Wydziału Materiałoznawstwa, Technologii i Wzornictwa z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie uchwalenia Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia wraz z odpowiednimi procedurami, Uchwała nr 9/04/2015 Rady Wydziału Sztuki z 23 kwietnia 2015 r. w sprawie zaktualizowania „Programu praktyk zawodowych dla kierunków: Grafika, Sztuka mediów i edukacja wizualna, malarstwo, architektura wnętrz, Uchwała nr 34/WZ/2015 Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu i Kultury Fizycznej z dnia 24 września 2015 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych na kierunku pielęgniarstwo.

- M. L. (63 w roku akademickim 2014/2015),
- J. B. (90 w roku akademickim 2014/2015),
- Ł. Z. (59 w roku akademickim 2014/2015),
- B. W. (130 w roku akademickim 2014/2015).

(dowód: akta kontroli str. 148-201)

Prorektor ds. dydaktycznych i studenckich wyjaśnił, że w związku z realizowanym na uczelni programem naprawczym finansów przyjęto zasadę polegającą na wyznaczaniu ze strony uczelni jednego opiekuna dla danego kierunku studiów, a opiekunowie nie zgłaszali żadnych uwag merytorycznych i organizacyjnych dotyczących sprawowania opieki.

(dowód: akta kontroli str. 296)

Informacje dotyczące zasad organizacji praktyk dostępne były na głównej stronie internetowej uczelni <http://www.uniwersytetradom.pl/> oraz na stronach internetowych poszczególnych wydziałów. Na ww. stronach zamieszczono między innymi informację odnośnie opiekunów/koordynatorów praktyk na poszczególnych wydziałach UTH wraz z ich adresami mailowymi oraz dokumenty związane z organizacją praktyk np. wzór porozumienia w sprawie odbywania studenckich praktyk zawodowych, wzór skierowania na praktykę, ramowy program praktyk, wzór sprawozdania studenta z odbytej praktyki. Ponadto informacje dotyczące zasad organizacji i zaliczenia praktyk przedstawiane były przez opiekunów w trakcie organizowanych przez nich spotkań informacyjnych w okresie poprzedzającym rozpoczęcie praktyk (początek VI semestru studiów).

Wyniki przeprowadzonej wśród studentów UTH ankiety⁹ dotyczącej praktyk studenckich realizowanych w jednostkach administracji publicznej świadczą o tym, że informacja o zasadach organizacji praktyk obowiązkowych była dostępna na uczelni (potwierdziło to 91,2% ankietowanych).

(dowód: akta kontroli str.138, 141, 144-147, 458-465)

Studenci UTH w 2015 r. nie skorzystali z możliwości odbycia praktyk studenckich w administracji rządowej w oparciu o *Zalecenia Rady Ministrów dotyczące praktyk studenckich w urzędach administracji rządowej oraz w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych w 2015 r.* z 3 marca 2015 r. Jak wyjaśnił prorektor ds. dydaktycznych i studenckich w momencie uruchomienia programu studenci mieli już zrealizowane praktyki.

(dowód: akta kontroli str. 295-296)

W § 23 ust. 3 regulaminu studiów oraz w § 3 ust. 3 zasad organizacji praktyk studenckich określono zasady zaliczania studenckich praktyk zawodowych na podstawie udziału studentów w pracach obozu naukowego, pracy zarobkowej oraz udziału studenta w innej praktyce, jeżeli jej charakter spełniał zakładane efekty kształcenia określone w programie praktyki.

Stosownie do postanowień § 3 ust. 3 zasad organizacji praktyk studenckich zaliczenia praktyki dokonywał opiekun praktyk w porozumieniu z właściwym dziekanem/dyrektorem instytutu na prawach wydziału. W celu uzyskania zaliczenia w tym trybie student zobowiązany był do złożenia w dziekanacie wniosku o zaliczenie praktyki oraz dokumentów potwierdzających zatrudnienie i jego charakter.

Praktykę w ww. sposób w kontrolowanym okresie zaliczyło 859 studentów UTH, 466 w roku akademickim 2013/2014 oraz 393 w roku akademickim 2014/2015, co stanowiło 19,4% i 13,7% studentów UTH odbywających praktyki odpowiednio w roku akademickim 2013/2014 i 2014/2015.

(dowód: akta kontroli str. 12,129-131)

⁹ W trakcie trwania kontroli NIK, Izba umożliwiła wypełnienie anonimowej ankiety dotyczącej realizacji praktyk studenckich w jednostkach administracji publicznej. Informacja z prośbą o wypełnienie ankiety została rozpowszechniona wśród studentów UTH. Z możliwości wypełnienia ww. ankiety skorzystało 57 studentów UTH, którzy w kontrolowanym okresie odbyli praktyki w jednostkach administracji publicznej.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że sprawowanie opieki nad znaczną liczbą praktykantów, która w przypadku niektórych opiekunów pełniących swoją funkcję na Wydziale Ekonomicznym przekraczała 100 osób może ograniczać możliwość rzetelnego sprawowania tej opieki.

Ocena cząstkowa

Na UTH stworzono warunki organizacyjno-administracyjne niezbędne do odbywania przez studentów uczelni studenckich praktyk zawodowych, w tym realizowanych w jednostkach administracji publicznej. Wyznaczono opiekunów praktyk odpowiadających za ich organizację oraz zapewniono studentom dostęp do informacji o zasadach organizacji i realizacji praktyk.

2. Realizacja praktyk, nadzór i opieka sprawowana nad praktykantem oraz monitorowanie realizacji praktyk

Opis stanu
faktycznego

Analiza dokumentacji 50 praktyk¹⁰ odbytych w jednostkach administracji publicznej w kontrolowanym okresie przez studentów Wydziału Informatyki i Matematyki oraz Wydziału Ekonomicznego UTH wykazała, że w każdym przypadku uczelnia zawarła z organizatorem praktyki porozumienie w sprawie odbywania studenckich praktyk zawodowych według wzoru określonego w załączniku nr 1 do zasad organizacji praktyk studenckich.

W zawieranych porozumieniach określone zostały m.in. prawa i obowiązki stron. Uczelnia zobowiązana była do: sprawowania nadzoru dydaktyczno-wychowawczego oraz organizacyjnego nad przebiegiem praktyk oraz przedstawienia zakładowi pracy celu i programu praktyk.

Zakład pracy natomiast zobowiązany był do zapewnienia warunków niezbędnych do przeprowadzenia praktyk, a w szczególności do:

- zapewnienia odpowiednich miejsc pracy, urządzeń warsztatów, pomieszczeń, narzędzi i materiałów zgodnie z programem praktyk,
- zapoznania studentów z zakładowym regulaminem pracy, z przepisami o bezpieczeństwie i higienie pracy oraz o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej,
- sprawowania nadzoru nad właściwym wykonaniem przez studentów zadań wynikających z programu praktyki.

(dowód: akta kontroli str. 203-206)

Z analizy dokumentacji praktyk wynikało, że:

- w każdym przypadku wyznaczony został zarówno opiekun praktyk ze strony uczelni, jak i ze strony organizatora praktyk,
- czas trwania praktyk w każdym przypadku odpowiadał wymogom określonym w programie kształcenia dla danego kierunku i regulaminie praktyk dla poszczególnych kierunków i specjalności,
- w 29 (58% objętych badaniem) przypadkach uczelnia przekazała organizatorowi program praktyki,
- w każdym przypadku w dokumentacji znajdowały się zaświadczenie o odbyciu praktyki studenckiej oraz sprawozdanie z odbytej praktyki zawodowej,
- informacje zawarte w zaświadczeniach o odbyciu praktyki studenckiej oraz sprawozdaniach z ośmiu praktyk świadczyły o tym, że student w trakcie praktyki wykonywał głównie proste czynności oraz mało skomplikowane zadania takie jak: obsługa komputera i urządzeń biurowych, obsługa sekretariatu, kserowanie i archiwizacja dokumentów,
- w 48 przypadkach jednostki, w których odbywały się praktyki zapewniały możliwość realizacji postanowień ramowych programów praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 203-275)

Zgodnie z postanowieniami § 4 ust. 2 zasad organizacji praktyk studenckich studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na czas odbywania praktyki mają obowiązek ubezpieczenia

¹⁰ Do badania wybrano wszystkie praktyki zrealizowane w kontrolowanym okresie w urzędach administracji publicznej przez studentów Wydziału Informatyki i Matematyki oraz 40 praktyk zrealizowanych w jednostkach administracji publicznej przez studentów Wydziału Ekonomii. Dokonując doboru próby kierowano się chęcią zachowania różnorodności jednostek organizujących praktyki.

się od następstw nieszczęśliwych wypadków. Uczelnia oferowała na początku każdego roku akademickiego możliwość grupowego ubezpieczenia NNW.

Student, który nie skorzystał z tej oferty był zobowiązany do ubezpieczenia się we własnym zakresie i na własny koszt. Z objętej badaniem próby 50 praktyk, grupowym ubezpieczeniem NNW oferowanym na uczelni nie zostało objętych pięciu studentów.

Z wyjaśnień udzielonych przez opiekunów wynika, że o obowiązku ubezpieczenia się w zakresie NNW studenci byli informowani na spotkaniach informacyjnych przed rozpoczęciem praktyk zawodowych, jak również w czasie indywidualnych spotkań, w związku z czym nie weryfikowali posiadania przez studentów ubezpieczenia NNW.

(dowód: akta kontroli str. 78, 278-287, 305, 308-309)

Dokumentacja badanej próby 50 praktyk odbytych w jednostkach administracji publicznej nie zawierała informacji dotyczącej kontaktów opiekuna praktyk zarówno ze studentami, jak i z jednostkami, w których realizowane były praktyki.

(dowód: akta kontroli str. 203-206)

Z wyjaśnień udzielonych przez trzech opiekunów praktyk studenckich¹¹ wynika, że:

- studenci mieli możliwość osobistego kontaktu z opiekunem w trakcie regularnych dyżurów pełnionych przez nich na uczelni, a także za pośrednictwem poczty elektronicznej i telefonu (również w okresie wakacyjnym),
- opiekunowie sporadycznie kontaktowali się z organizatorami praktyk i zazwyczaj były to kontakty związane ze zbieraniem ofert praktyk oraz dotyczące spraw formalnych,
- w trakcie realizacji zadań związanych z opieką nad studentami nie napotykali trudności,
- sprawowanie opieki nad praktykantami nie zakłócało bieżących obowiązków.

(dowód: akta kontroli str. 136-143)

Zgodnie z wymogami określonymi w § 3 ust. 1 i 2 zasad organizacji praktyk studenckich w przypadku wszystkich analizowanych praktyk ich zaliczenia dokonywał opiekun praktyk na podstawie sprawozdania sporządzonego przez studenta i zaświadczenia wydanego przez zakład pracy. W 49 badanych przypadkach przyznano ocenę bardzo dobrą, w jednym przypadku ocenę dobrą.

(dowód: akta kontroli str. 203-206)

Opiekunowie praktyk zgodnie z wymogami § 2 ust. 2 zasad organizacji praktyk studenckich sporządzali sprawozdania z przebiegu i oceny praktyki według wzoru określonego w załączniku nr 3 do ww. zasad. Informacje zawarte w sprawozdaniach świadczą o tym, że po zakończeniu praktyk opiekunowie prowadzili ze studentami rozmowy na temat odbytej praktyki, z których wynikało, że studenci ogólnie byli zadowoleni z odbytych praktyk, choć przyznawali, że w trakcie praktyki nie otrzymywali zadań bardzo odpowiedzialnych, a raczej pomocnicze.

(dowód: akta kontroli str. 420-439)

Na podstawie § 4 ust.3 pkt. 6 zasad odbywania studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym¹² opiekunowie praktyk na tym wydziale dokonywali hospitacji praktyk według wzoru określonego w załączniku 9/2 do ww. zasad. Opiekunowie zostali zobowiązani do przeprowadzenia dwóch hospitacji w semestrze. Przeprowadzone w kontrolowanym okresie hospitacje nie dotyczyły praktyk realizowanych w urzędach administracji publicznej. Hospitacje nie wykazały nieprawidłowości w kontrolowanych praktykach.

(dowód: akta kontroli str. 446-453)

Uczelnia w oparciu o wymogi określone art.13a (obowiązywał do 30 września 2014 r.) oraz w oparciu o art.13b ust.12 (po 30 września 2014 r.) ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo

¹¹ Ustne wyjaśnienia pobrano od dwóch opiekunów sprawujących opiekę na Wydziale Ekonomii oraz od jednego opiekuna z Wydziału Informatyki i Matematyki. Dokonując wyboru kierowano się liczbą studentów nad jaką opiekunowie sprawowali opiekę oraz kierunkiem studiów, na którym pełnili oni swoją funkcję.

¹² Dokument przyjęty uchwałą nr 8/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia procedury dotyczącej organizacji studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym (dalej: zasady odbywania studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym).

o szkolnictwie wyższym¹³ prowadziła monitoring karier zawodowych swoich absolwentów w celu dostosowania kierunku studiów i programów nauczania do potrzeb rynku pracy. Działania w tym zakresie prowadziło Biuro Karier Uniwersytetu – Centrum Promocji Studentów i Absolwentów UTH w oparciu o zarządzenie R-13/2013 Rektora UTH z dnia 8 marca 2013 r. w sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów UTH.

Zasady monitorowania losów absolwentów na Wydziale Ekonomicznym zostały uregulowane dodatkowo uchwałą nr 12/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego UTH z dnia 6 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia procedury systemu badania satysfakcji studentów i karier absolwentów Wydziału Ekonomicznego, zgodnie z ww. zarządzeniem Rektora UTH nr R-13/2013. Wyniki badania przeprowadzonego w roku akademickim 2014/2015 wskazały, że choć generalnie absolwenci pozytywnie ocenili proces dydaktyczny i przydatność oferowanych przez wydział kierunków i modułów kształcenia z perspektywy przyszłego zatrudnienia to za zasadne absolwenci uznali:

- zwiększenie ilości zajęć praktycznych, zwłaszcza w zakresie: wykorzystania programów i systemów komputerowych stosowanych w księgowości i finansach, zagadnień dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej, autoprezentacji i technik sprzedaży,
- położenie większego nacisku na zdolności interpersonalne studentów (komunikatywność, umiejętność pracy zespołowej, kierowanie projektem) w ramach zajęć laboratoryjnych, ćwiczeniowych i konwersatoryjnych,
- zwiększenie oferty praktyk studenckich.

(dowód: akta kontroli str. 454-457)

Prorektor ds. dydaktycznych i studenckich wyjaśnił, że na UTH ocena realizowanych praktyk dokonywana była przez opiekunów na podstawie analizy dokumentów oraz rozmów ze studentami przeprowadzanych po zakończeniu praktyki.

(dowód: akta kontroli str. 297)

Z wyników przeprowadzonej ankiety wynika, że 47,4% studentów dokonywała oceny jakości odbytej praktyki na potrzeby uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 460)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku dwóch praktyk odbytych przez studentki kierunku ekonomia, specjalność gospodarka lokalna i regionalna w Pierwszym i Trzecim Urzędzie Skarbowym w Radomiu wybrane na miejsca odbywania praktyki instytucje nie dawały możliwości realizacji wymogów ramowego programu praktyk dla ww. kierunku i specjalności, według którego student powinien:
 1. Zapoznać się z problematyką praktycznego wykorzystania teorii rozwoju regionalnego i lokalnego (lokalizacji, neoklasyczne, polityk strukturalnych, polaryzacji, „od dołu” – twarde i miękkie czynniki rozwoju, teorie innowacji – inteligentnego rozwoju; holistyczne koncepcje rozwoju), pogłębić umiejętności ich wykorzystania w sterowaniu rozwojem regionalnym i lokalnym (również w kontekście polityki UE i przy uwzględnieniu różnicowań międzyregionalnych),
 2. Zapoznać się z problematyką funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego różnego szczebla (zakres kompetencji, podstawy prawne, struktury organizacyjno-funkcjonalne, organy, finansowanie i rachunkowość, instrukcja kancelaryjna, rzeczowy wykaz akt),
 3. Wykorzystując dostępne dane statystyczne, wykonać samodzielną analizę lokalnych (i regionalnych) rynków pracy (struktura, popyt, podaż, zasoby pracy, bezrobocie) oraz wykorzystując dostane metody i instrumenty p/działania bezrobociu i wykluczeniu społecznemu opracować lokalną strategię rozwiązywania problemów społecznych (tj. bezrobocia i jego konsekwencji),
 4. Zapoznać się z teoretycznymi i praktycznymi aspektami planowania przestrzennego (podstawy prawne, kompetencje jednostek samorządu w tym zakresie, studium

¹³ Dz. U. z 2015 r., poz. 1187.

uwarunkowań, analiza SWOT, plany zagospodarowania przestrzennego - różnego szczebla),

5. Pogłębić (i zaktualizować) wiedzę na temat programów i instrumentów UE wspierających rozwój infrastruktury oraz opanować umiejętność przygotowania i kierowania projektami infrastrukturalnymi współfinansowanymi ze środków publicznych (w tym UE),
6. Zapoznać się z rolą sektora bankowego w funkcjonowaniu jednostek samorządu oraz instrumentami bankowymi wspierającymi rozwój lokalny i regionalny,
7. Opanować umiejętność doboru i pozyskania niezbędnych wskaźników, a na ich podstawie wykonać analizę (jakościową/ilościową) niezbędna do oceny sytuacji ekonomicznej i społecznej jednostki osadniczej (w tym przypadku również demograficznej) oraz jednostek administracji publicznej i podmiotów gospodarczych. Wykorzystując wyniki analizy student winien ponadto opracować strategię rozwiązania określonych problemów.
8. Zgłębić wiedzę na temat prawnych i ekonomiczno-organizacyjnych aspektów gospodarki komunalnej (podstawy prawne, kompetencje jednostek samorządu w tym zakresie, ekonomika usług komunalnych, stosowane rozwiązania).

(dowód: akta kontroli str. 91-92, 203-206, 254, 256)

Opiekun praktyk, który ponosił odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość, wyjaśnił: *Studenci wybierając jednostkę organizacyjną powinni udać się do takiej instytucji, która umożliwi im odbycie praktyki zawodowej zgodnej z kierunkiem studiów i specjalnością, a w związku z tym zgodną z programem studiów, co jest nie zawsze łatwe. Ze sprawozdania z odbycia praktyki zawodowej, będącego załącznikiem nr 5 studentek Agnieszki K. i Anny G. wynika, że wykonywane przez nie czynności w dużej części spełniały i nawiązywały do efektów kształcenia dla specjalności Gospodarka Lokalna i Regionalna założonych w Ramowym programie praktyk na kierunku Ekonomia, a przede wszystkim były zgodne z efektami kształcenia dla kierunku ekonomia.*

(dowód: akta kontroli str. 303)

Powyższe wyjaśnienia nie mogą zostać uwzględnione, bowiem informacje zamieszczone w sprawozdaniach z odbycia praktyk w ww. przypadkach świadczą o tym, że studentki w trakcie praktyki zapoznały się z funkcjonowaniem urzędu skarbowego, zasadami BHP obowiązującymi w urzędzie, instrukcją obiegu dokumentów, sposobem archiwizowania dokumentów, zasadami sporządzania zeznań podatkowych. Nie zrealizowały natomiast żadnego z ww. punktów ramowego programu praktyk dla specjalności gospodarka lokalna i regionalna.

(dowód: akta kontroli str. 254, 256)

2. W przypadku 21 praktyk (42% objętych badaniem) uczelnia nie przekazała organizatorowi programu praktyki zindywidualizowanego bądź ramowego określonego w zasadach odbywania studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym oraz w zbiorze procedur wydziałowych dotyczących jakości kształcenia, przyjętych uchwałą nr 26/2014 Rady Wydziału Informatyki i Matematyki z 16 października 2014 r. w sprawie uchwalenia procedur wydziałowych dotyczących jakości kształcenia na Wydziale Informatyki i Matematyki.

Zgodnie z postanowieniami § 2 zawieranych porozumień, uczelnia zobowiązana była m.in. do przedstawienia zakładowi pracy celu i programu praktyk.

Odpowiedzialność za tę nieprawidłowość ponoszą opiekunowie praktyk, będący przedstawicielami uczelni do kontaktów z organizatorami praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 41, 203-206, 319-419)

Opiekun praktyk na kierunku administracja wyjaśnił, że ramowy program praktyk był dostępny na stronie internetowej wydziału i nie był on przekazywany przez opiekuna organizatorowi praktyki. Ponadto, *przy przekazywaniu skierowania informuję studenta, że ramowy program znajduje się na stronie internetowej i proszę o jego wydrukowanie i załączenie do skierowania. Mam nadzieję, że studenci stosują się do mojej sugestii.*

Opiekun praktyk na Wydziale Informatyki i Matematyki wyjaśnił, że *studenci odbywający praktykę zawodową we własnym zakresie zobligowani byli do przedstawienia w wybranym przez siebie zakładzie pracy programu praktyki. Nie mają jednak obowiązku dostarczenia opiekunowi praktyki na uczelni podpisanej przez organizatora w zakładzie pracy informacji zwrotnej o tym, że organizator program ten otrzymał. Program praktyk zawodowych na kierunku matematyka jest również ogólnodostępny na stronie internetowej uczelni i Wydziału Informatyki i Matematyki.*

Opiekunowie praktyk na kierunku ekonomia wyjaśnili, że zgodnie z zasadami odbywania praktyk studenckich (§ 3 ust. 5) studenci samodzielnie załatwiają formalności związane z odbyciem praktyki. Na spotkaniu informacyjnym dotyczącym praktyki zawodowej studenci informowani są o dokumentacji i zasadach odbywania praktyki, także o obowiązku dostarczenia do organizatora wraz z innymi obowiązkowymi dokumentami programu praktyki. Opiekunowie informowali również studentów o tym, że wszystkie dokumenty i informacje dotyczące praktyk dostępne są na stronach internetowych uczelni i Wydziału Ekonomicznego. Opiekunowie podkreślili w złożonych wyjaśnieniach, że w zasadach odbywania studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym nie sformalizowano sposobu dostarczenia i formy zaakceptowania ramowego programu praktyki, natomiast wskazano, że zaświadczenie o odbywaniu praktyki wraz z opinią potwierdza, że zostały zaakceptowane i zrealizowane efekty kształcenia ustalone w programie. Ponadto, w skierowaniu na praktyki będącym załącznikiem nr 4 zawarta jest informacja o programie praktyki, co zasadniczo pokrywało się z programem praktyki. Opiekunowie zaznaczali że w dokumentach zamieszczony jest ich numer kontaktowy i że nie otrzymywali od organizatorów informacji o fakcie niedostarczenia programów praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 142, 304-305, 308-310, 313-314, 316)

Zdaniem NIK przytoczone powyżej wyjaśnienia nie mogą zostać uwzględnione. Postanowienia § 2 zawieranych przez UTH porozumień jasno wskazują, że to uczelnia, a nie studenci, zobowiązana była do przedstawienia zakładowi pracy celu i programu praktyk.

Przyjęte na UTH w tym zakresie procedury i sposób postępowania opiekunów nie zapobiegły sytuacjom, w którym organizatorzy nie otrzymali programu praktyk, o czym świadczą przekazane przez nich pisemne informacje.

(dowód: akta kontroli str. 319-419)

Uwagi dotyczące badanej działalności

1. NIK zwraca uwagę, że chociaż w świetle ogólnych zapisów ramowych programów praktyk odbywane przez studentów praktyki w administracji publicznej zapewniały ich realizację, to informacje zawarte w zaświadczeniach o odbyciu praktyki studenckiej, i sprawozdaniach świadczą o tym, że studenci UTH w trakcie praktyk wykonywali głównie proste czynności oraz mało skomplikowane zadania takie jak: obsługa komputera i urzędzeń biurowych, obsługa sekretariatu, archiwizacja dokumentów, które w rzeczywistości w niewielkim stopniu przyczynią się do podniesienia poziomu ich kompetencji społecznych i umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania przyszłej pracy zawodowej oraz zwiększania konkurencyjności na wymagającym rynku pracy. Zmiany w tym względzie, w ocenie NIK mogłyby spowodować wprowadzenie na uczelni zindywidualizowanych programów praktyk.
2. Zdaniem NIK brak weryfikacji na uczelni faktu posiadania przez studentów ubezpieczenia NNW przed rozpoczęciem praktyki może skutkować realizacją praktyk przez studentów nieobjętych ubezpieczeniem NNW.

Ocena cząstkowa

Uczelnia zapewniła realizację praktyk na podstawie porozumień określających prawa i obowiązki stron, a także prowadziła działania związane z monitorowaniem i ewaluacją praktyk. Na UTH nie zadbano jednak w każdym z badanych przypadków o przekazanie organizatorowi programu praktyki oraz realizację praktyk w jednostkach, których zakres realizowanych działań pozwalał na pełną realizację ramowego programu praktyk.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴, wnosi o podjęcie działań mających na celu:

1. Zapewnienie przekazania organizatorowi praktyki jej programu w przypadku każdej z realizowanych przez studentów UTH praktyki.
2. Odbywanie praktyk w jednostkach, które dają możliwości realizacji programu praktyk.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia 2 grudnia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

Kontroler
Krzysztof Kopeć
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

¹⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.